

TESTY LATERALITY

A) VEDOUCÍ RUKA

1) Sovákův test laterality - sepnutí rukou: spontánně sepne ruce tak, že propletete prsty

Výsledek:

Hodnocení: horní poloha levého palce znamená levorukost nebo přecvičení na pravorukost, spolehlivost testu 70%.

2) Tapping: z angl. rychlé tukaní rukou, velmi málo podléhá nácviku, je možno registrovat jednak spontánní a jednak maximální tempo.

Hodnocení: u dominantní ruky bývá obvykle vyšší tempo maximální rychlosti tappingu.

a) vytūkávání rytmu

Výsledek:

.....

.....

b) vytūkání teček v panáčkoví v co nejkratším čase, nejprve dominantní a pak nevedoucí rukou.

Výsledek:

.....

.....

3) ZAZZŮV INDEX PRAVORUKOSTI: vychází z předpokladu, že dominantní ruka pracuje významně rychleji než nedominantní. Rozložte na lavici před rukou, která bude pracovat, 10 kancelářských sponek a na vnitřní straně řady (u pravé ruky vlevo, u levé vpravo) asi 5 cm od poslední sponky umístěte krabičku. Na startovní pokyn postupně sbírejte a dávejte do krabičky sponky, jednu po druhé. Když sponka vypadne mimo, opět jí seberte a vhod'te jí dovnitř. Měří se čas od startovního pokynu do okamžiku, kdy desátá sponka dopadne na dno krabičky. Test opakujte i druhou rukou. Časy dosad'te do vzorce:

$$IP = \text{čas levé ruky} - \text{čas pravé ruky} / \text{kratší čas} =$$

Záporný index značí levorukost, kladný pravorukost, nulová hodnota (dost nepravděpodobná) pak stranovou nevyhraněnost.

4. ČÁRKOVACÍ TEST: Je založen na podobném předpokladu, jako předcházející test. Na papír, který drží pomocník tak, aby neklouzal po stole, děláte za 10 sekund co nejvíce čárek tužkou

(cca 1-2 cm dlouhých). Měří se počet čárek od startovního do cílového pokynu. Test se opakuje druhou rukou za stejných podmínek. Počet čárek obou rukou dosadíte do vzorce:

Index čárkovacího testu = počet čárek levou rukou – počet čárek pravou rukou / větší počet čárek =

Záporný index značí pravorukost, kladný levorukost, nulová hodnota pak stranovou nevyhraněnost.

5) Míchání a rozdávání obrázků (karet): vyzkoušejte oběma rukama.

Výsledek:

.....

.....

6) Opatrné sejmутí sirky: poskládejte sirky na sebe a pak se snažte sejmout horní sirku nejprve dominantní a pak nevedoucí rukou, tak aby se ostatní sirky nepohnuly.

Výsledek:

.....

.....

7) Navlékání korálek na šňůrku: není důležité, která ruka drží korálek a která šňůrku, ale kterou rukou děláte vedoucí pohyb. Vyzkoušejte oběma rukama.

Výsledek:

.....

.....

8) Navlékání nitě do jehly: podobně jako u korálek, není důležité, která ruka drží jehlu, a která nit, ale která ruka vede pohyb. Vyzkoušejte oběma rukama.

Výsledek:

.....

.....

9) Věž z kostek: postavte co nejvyšší věž z kostek a všimněte si, která ruka klade kostky v posledních jemných fázích.

Výsledek:

.....

.....

10) Hod míčem do basketbalového koše: vystřídejte obě ruce, každou hod'te alespoň třikrát.

Výsledek:
.....
.....

B) VEDOUcí NOHA

1) Posouvání předmětu nohou po podlaze podél značené čáry: posouváme sirkovou krabičku nebo autíčko nohou po vyznačené 2m čáře, stopujeme čas pravé i levé nohy.

Výsledek:
.....
.....

2) Kopnutí míče při zemi do branky: každou nohou nejméně třikrát. Zaznamenejte, kolikrát jste se kterou nohou trefili do branky.

Výsledek:
.....
.....

3) Vydupávání rytmu: popište ev. rozdíly mezi pravou a levou nohou.

Výsledek:
.....
.....

C) VEDOUcí OKO

1) PREFERENCE OKA: Vycházejí z předpokladu, že dominantním okem člověk více „zaměřuje“ i při pohledu oběma očima. Najděte si ve větší vzdálenosti (více než 2 m) nějaký bod (kliku, vypínač, komín, ...). Nyní předpažte libovolnou ruku se vztyčeným palcem tak, aby při obou otevřených očích palec překryl vybraný bod. Rukou nehýbejte a postupně zavřete levé a pravé oko nechte otevřené a obráceně. Oční preferenci určuje ta strana, jejíž palec překrývá vybraný bod i při pohledu jedním okem.

Má preference oka: pravá levá

2) Test manuskopu: díváme se současně oběma očima manuskopem na předmět, který drží vyšetřující ve výši svého nosu. V této situaci nemůže vyšetřovaný pozorovat exponovaný předmět oběma očima, a proto zaměří pohled jedním okem, a to okem vedoucím, které se pozná podle postavení kornoutu a tím, že vyšetřující vidí přímo jedno oko v manuskopu, kterým vyšetřovaný předmět sleduje.

Má preference oka: pravá levá

3) Mrkněte na imaginárního přítele přímo před sebou. Kterým okem jste mrkli?

Má preference oka: pravá levá

4) Fixujte očima vzdálený malý objekt a zamiřte na něj ukazováčkem. Poté zavřete jedno oko. Znovu je otevřete a zavřete druhé. Dominantní je to oko, které bylo otevřené, když prst zůstal v jedné přímce s objektem.

Má preference oka: pravá levá

5) Podívejte se klíčovou dírkou. Kterým okem jste se podívali?

Má preference oka: pravá levá

D) VEDOUcí UCHO

1) Zkouška vedoucího ucha: zjistěte, v kterém šuplíku pod stolem se nachází tikající budík. Všimněte si, které ucho přikládáte k šuplíkům, to je dominantní ucho.

Má preference ucha: pravá levá

Zhodnocení a celkový závěr:

TEST LATERALITY: Modifikace Matějčkova testu**Motorický úkon****P L A**

1. Válečky do lahve – naházejte 9 válečků do lahve a vyhodnoťte podle vysvětlivek dole.
2. Motání krejčovského metru. Smotej rozmotaný krejčovský metr. Zaškrtni políčko té ruky, která motala, nikoliv té, která držela kotouček.
3. Míček do krabice – jednou rukou vhoď tenisový míček do krabice. Zaškrtni políčko ruky, kterou jsi házel.
4. Klíč do zámku – naznač, že dávaš klíč do zámku a zaškrtni příslušné políčko, podle toho, kterou rukou jsi držel klíč.
5. Jakou máš sílu? Zmáčkni dynamometr co největší silou. Zaškrtni příslušné políčko.
6. Stlač sousedovi ruku k lavici – postav se před lavici a jednou rukou se snaž co nejsilněji přitlačit ruku suseda na lavici. Zaškrtni příslušné políčko.
7. Sáhni si na ucho, na nos, ... - zaškrtni příslušné políčko
8. Jak nejvýš dosáhneš? Postav se a naznač jednou rukou, jak vysoko dosáhneš. Zaškrtni příslušné políčko.
9. Tleskání – zatleskej tak, aby jedna ruka byla nahoře a druhá dole. Zaškrtni horní ruku.
10. Jehla a nit – představ si, že navlékáš nit do jehly. Situaci si předved' a zaškrtni, kterou rukou jsi držel nit.

Výsledky jednotlivých úkonů zachycujeme do záznamového archu.

Pracujete - li jen pravou rukou - křížek v rubrice P.

Pracujete - li jen levou rukou - křížek v rubrice L.

Pracujete - li střídavě pravou a levou rukou - křížek v rubrice A.

Začnete - li pracovat jednou a přejde na druhou ruku - křížek v A.

ZHODNOCENÍ TESTOVÝCH ÚKONŮ:

KVOCIENT PRAVORUKOSTI - DQ vypočítáme podle jednoduchého vzorce

$$DQ = (P+A/2) / n \times 100$$

DQ - Dexterity Quocident - pravý

P - součet všech pravorukých reakcí

A/2 - polovina úkonů, které byly provedeny oběma rukama, pravou i levou, nevyhraněně

n - počet všech úkolů

Vzorec vyjadřuje počet pravostranných reakcí v %

- 1) **P** VYHRANĚNÉ, VÝRAZNÉ PRAVÁCTVÍ - DQ = 100 - 90
- 2) **P-** MĚNĚ VYHRANĚNÉ PRAVÁCTVÍ - DQ = 89 - 75
- 3) **A** NEVYHRANĚNÁ LATERALITA = AMBIDEXTRIE- DQ = 74 -50
- 4) **L-** MĚNĚ VYHRANĚNÉ LEVÁCTVÍ - DQ = 49 -25
- 5) **L** VYHRANĚNÉ LEVÁCTVÍ - DQ = 24 – 0